

Institut for Fødevarevidenskab

Sensorik - værktøj til fødevareinnovation.

Hvem kan lide hvad og hvorfor?

Michael Bom Frøst

Sensorisk Videnskab
Institut for fødevarevidenskab

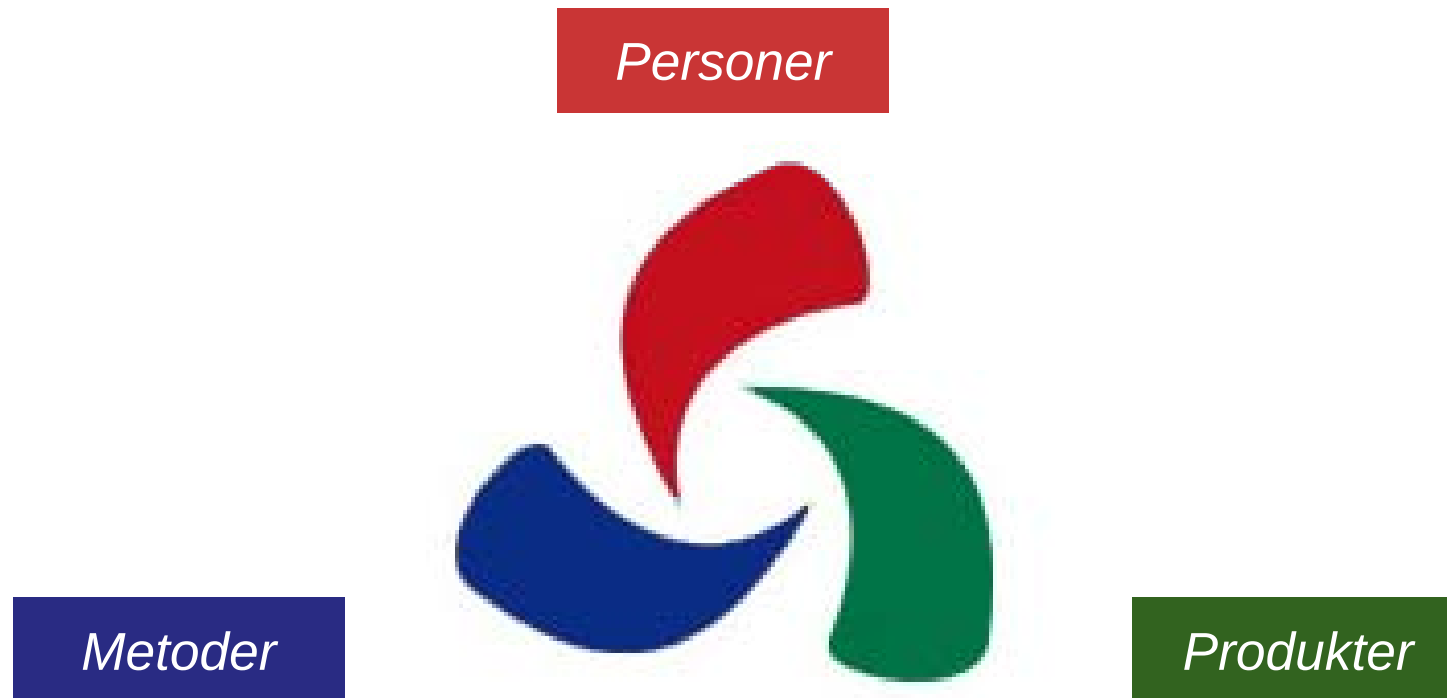

Os og verden

Sanserne er bindeleddet mellem den indre og den ydre verden

Treenigheden – den sensoriske farvekode

Martens: Food Quality & Preference 1999; 10:233-244

Sensorisk videnskab - Den korte definition

Sensorik er en tværfaglig og videnskabelig disciplin der omhandler **menneskets evne** til at **beskrive og bedømme** et **produkts egenskaber** ved hjælp af **sanserne** (syn, lugt, smag, hørelse og berøring).

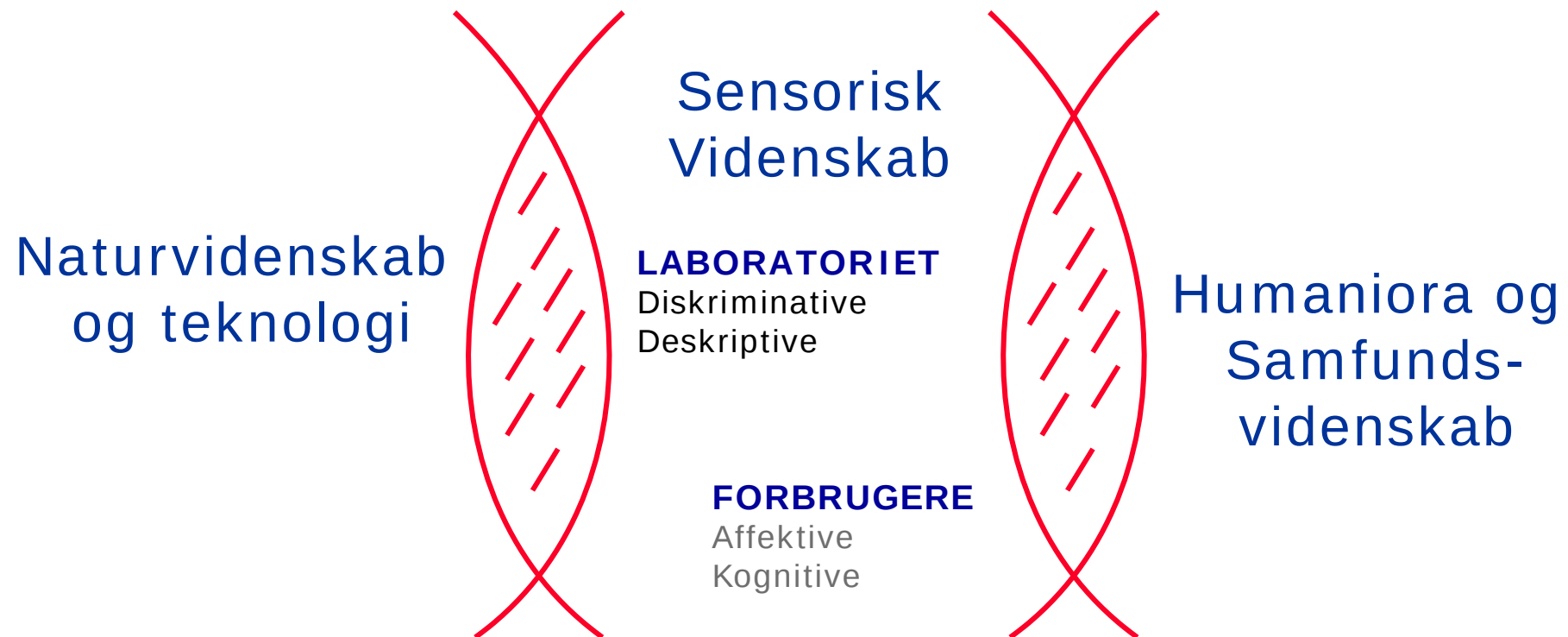

Og...

- **Sensorisk videnskab** (eng.: sensory science) omhandler grundlæggende forståelse af **menneskets reaktioner** på **produkters egenskaber (stimuli)** som de opfattes gennem **sansning** (respons), dvs. studier af forholdet mellem kemisk/fysisk stimuli og **menneskets respons** (cf. psykofysik).
- **Sensorisk analyse** udgør **målemetoder** til at kunne diskriminere, beskrive og bedømme produkter ved brug af vores sanser: **syn, lugt, smag, berøring, hørelse**.
- **Sensorisk kvalitet** vedrører den del af den totale kvalitet, som vi kan opfatte med vores **sanser**. (kvalitet = **helhed af egenskaber og kendetegn** som **et produkt** har og som vedrører dets evne til at **tilfredsstille fastsatte krav** eller **behov som antyd**et).

Pontifex maximus – den store brobygger

PRODUKT

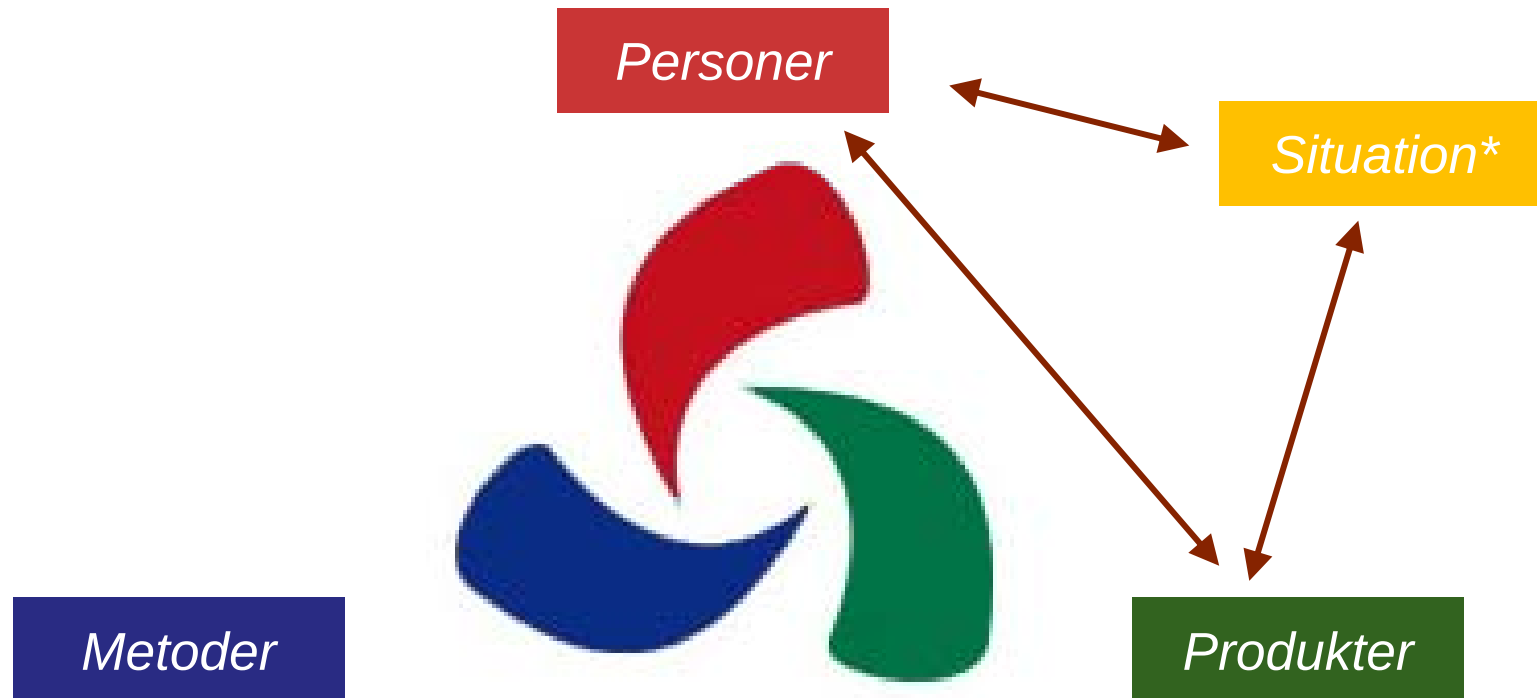
METODER

PERSON

Martens (1999)

Treenigheden – den sensoriske farvekode

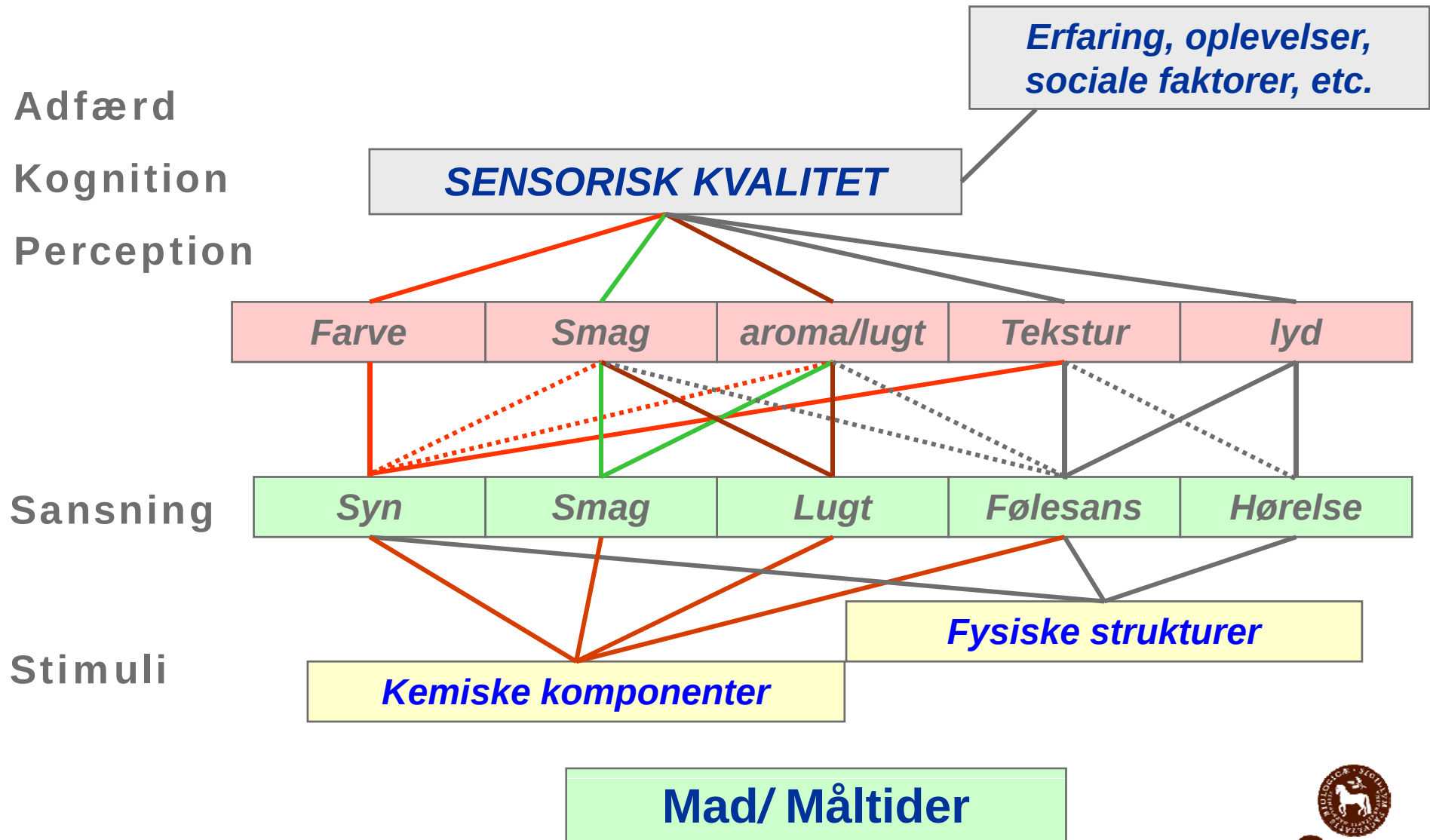
Martens: Food Quality & Preference 1999; 10:233-244

*Belk: Journal of Marketing Research 1974;11:156-163.

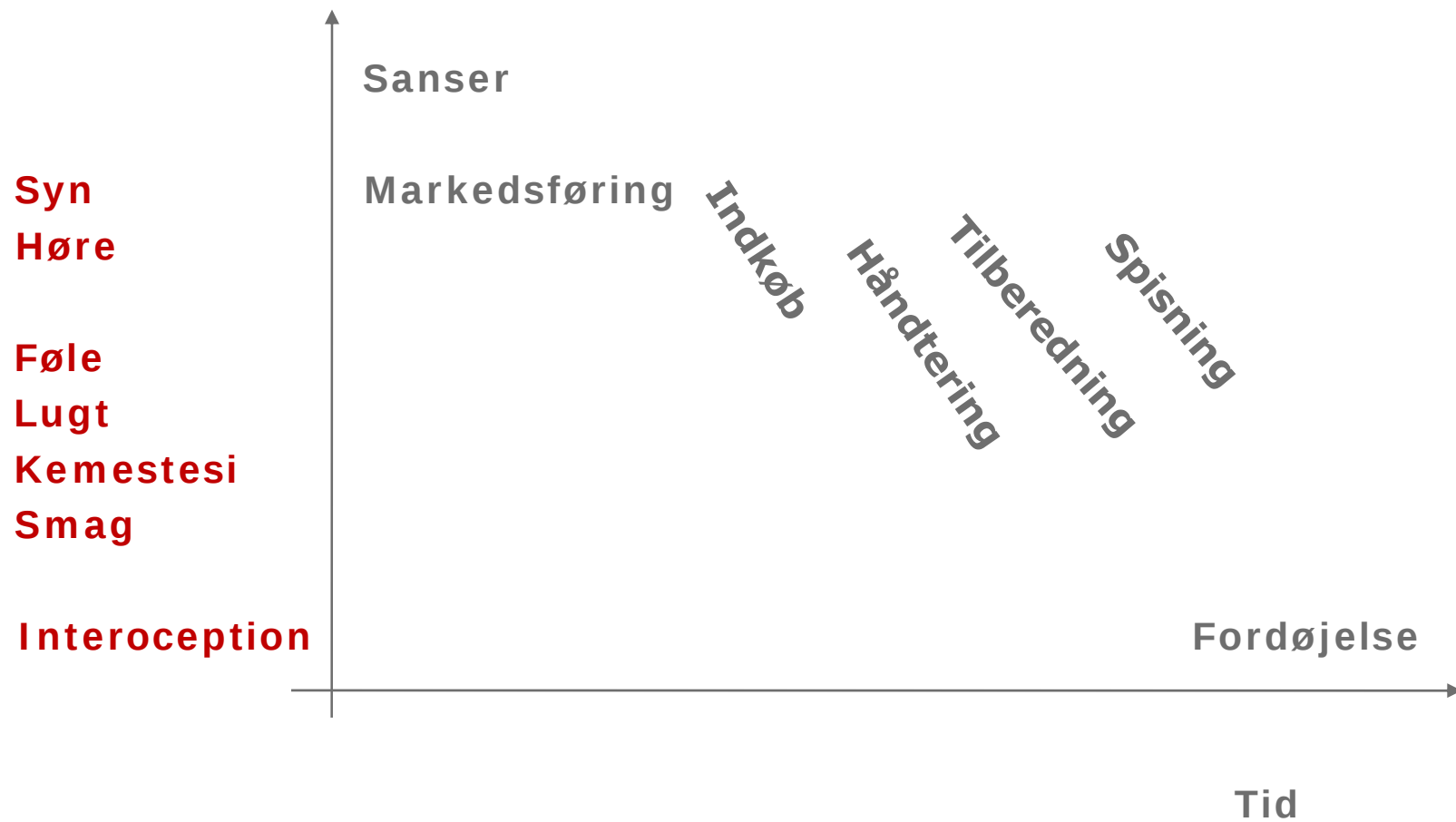
*Belk: Journal of Consumer Research 1975;2:157-164.

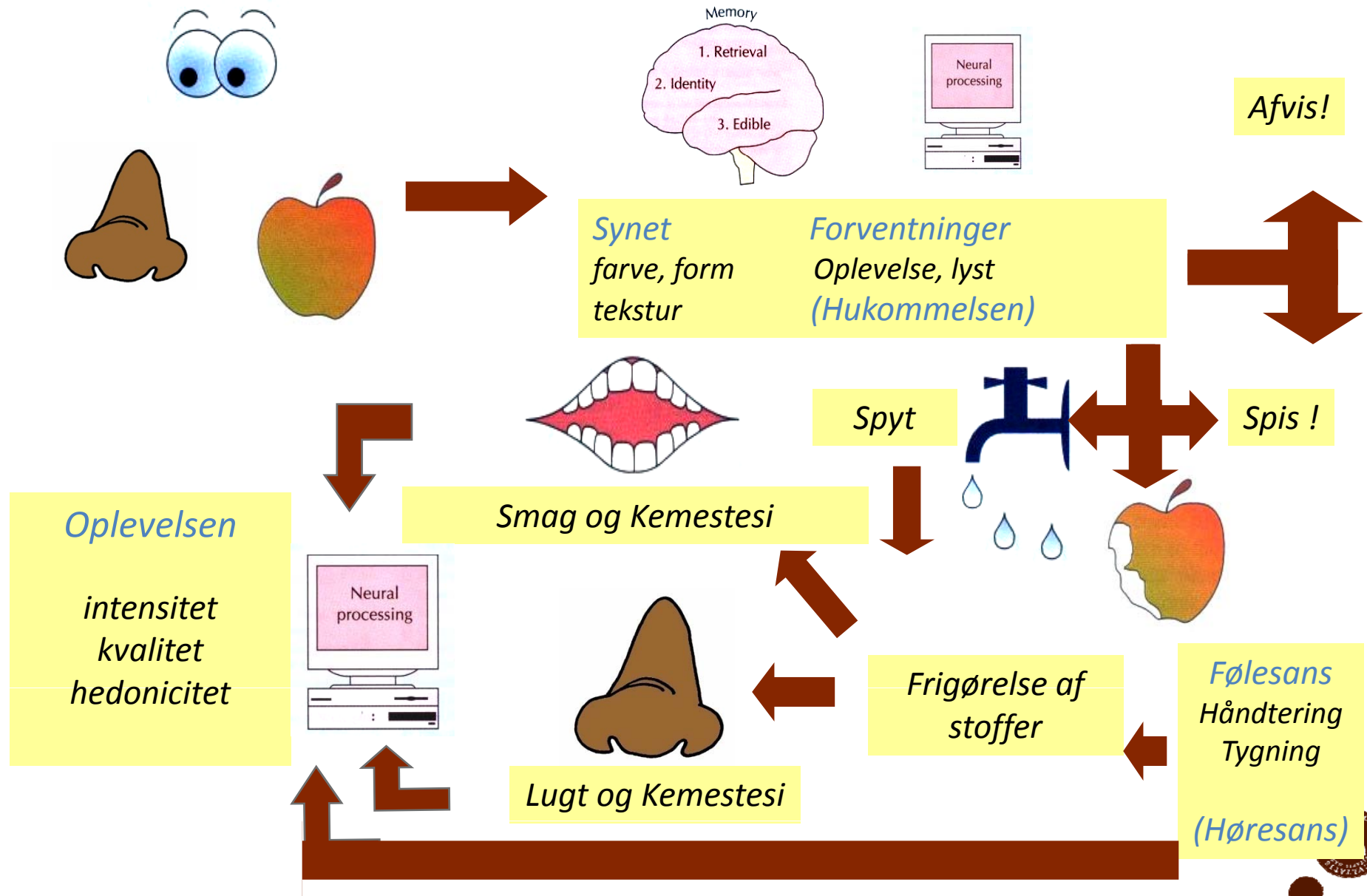
Mad og sanserne

Den totale produktoplevelse

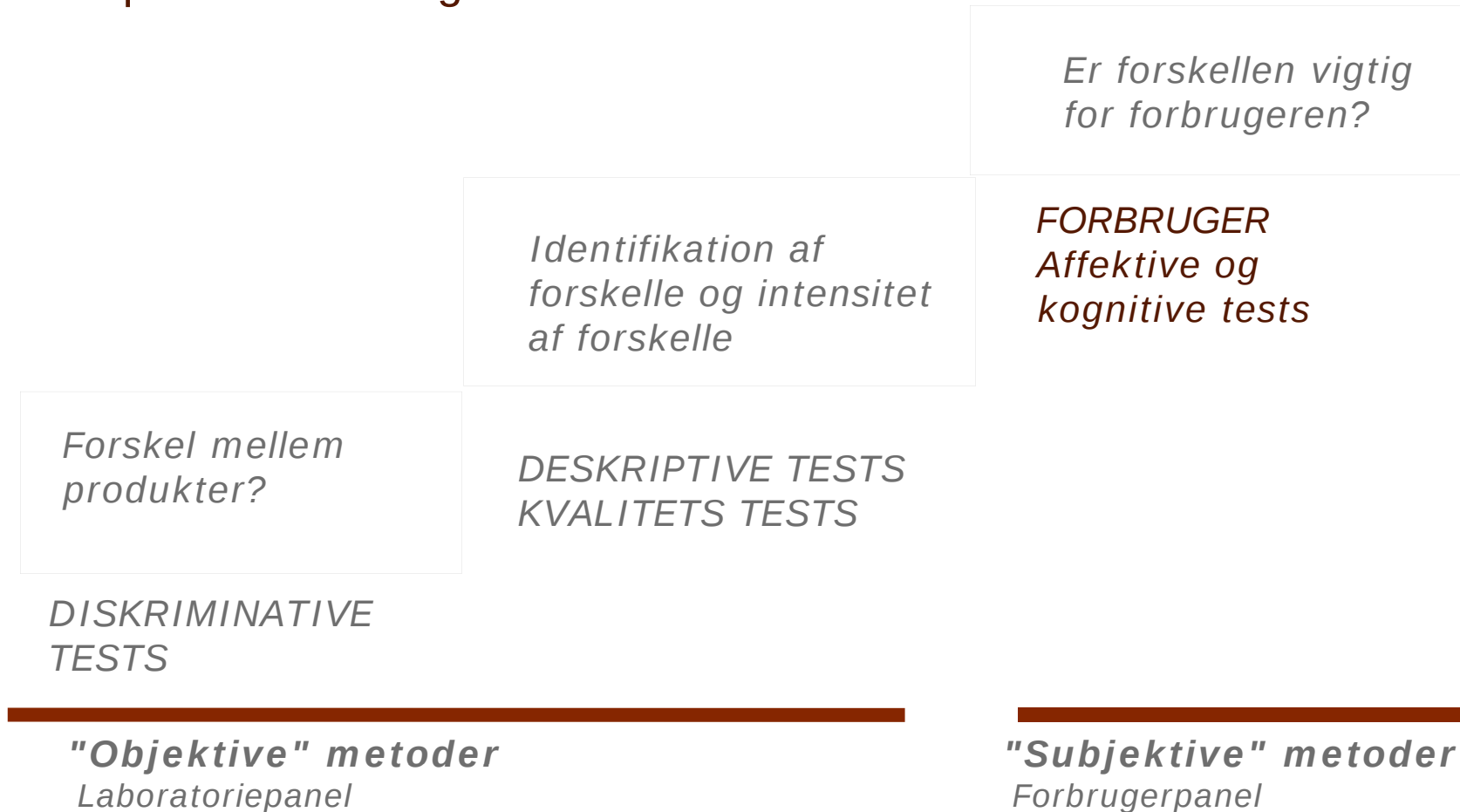
Spiseoplevelsen

SENSORISKE METODER

Sensoriske metoder og paneler i relation til problemstillinger

Sensoriske metoder og panel i relation til problemstillinger

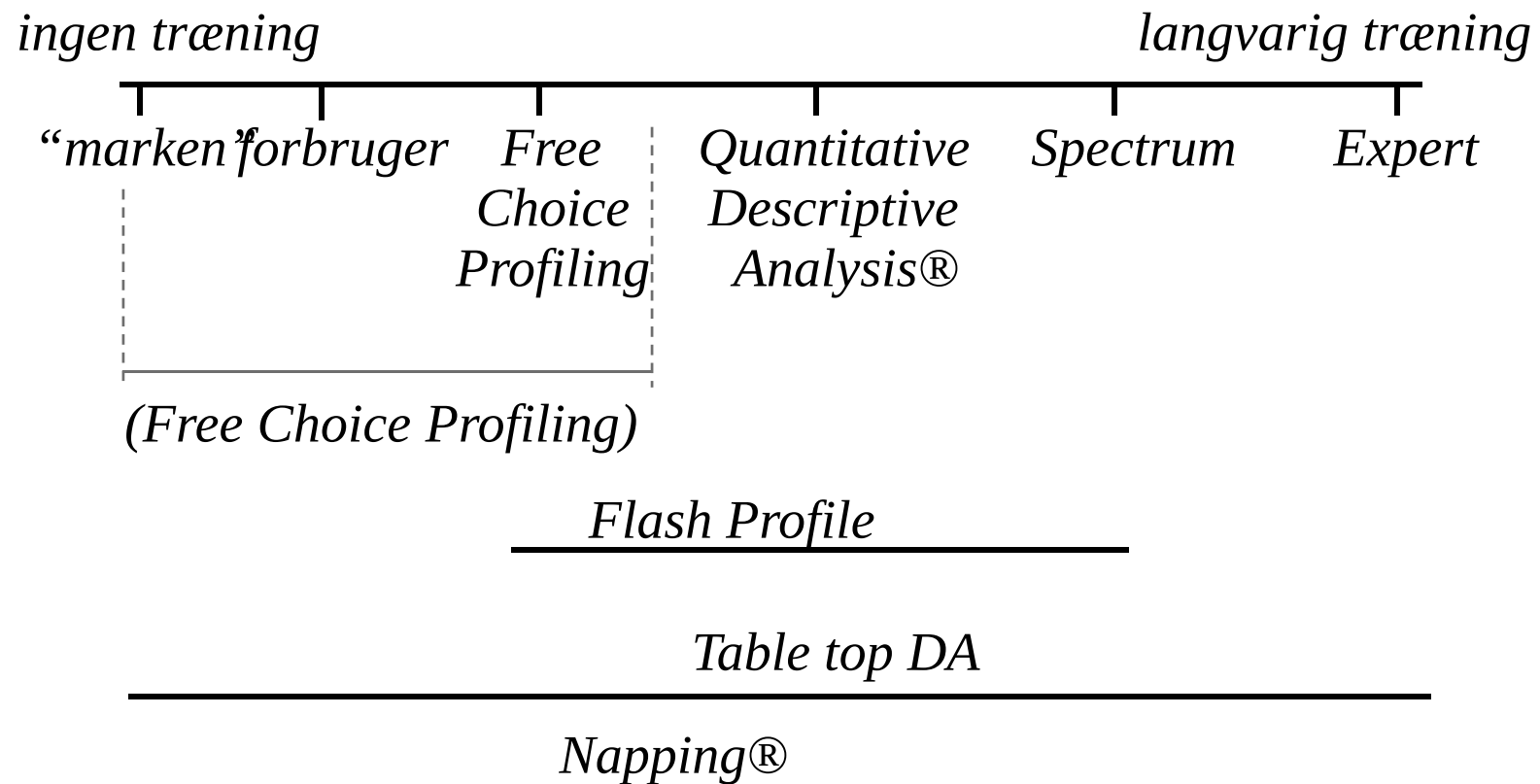
DISKRIMINATIVE TESTS	- Kan en råvare byttes ud med en anden råvare uden at smagen ændres? - Giver en emballagen bismag? - Forandres produkterne ved lagring?
DESKRIPTIVE TESTS	- Hvilke egenskaber beskriver forskellen mellem eget og konkurrenters produkter? - Hvilke egenskaber ændrer sig ved lagring? - Hvilke sensoriske egenskaber kan prædikteres vha. instrumentelle analyser?
FORBRUGER-UNDERSØGELSER	- Hvor vigtig er forskellen mellem produkterne? - Hvilket produkt foretrækker forbrugeren? - Er produktet acceptabelt efter 2 ugers lagring?
KVALITETSTESTS	- Hvor meget afviger dagens produktion fra en given specifikation? - Hvilket kvalitetsstandarder ønsker vi for vore produkter?

DESKRIPTIVE TEST (PROFILERING)

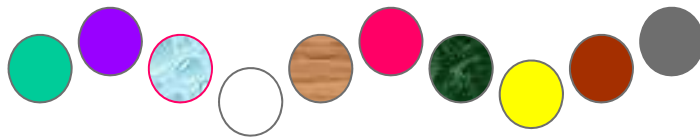
Spændvidden af deskriptive metoder

Selection and training of subjects

1. Group of inexperienced people

(intern/extern)

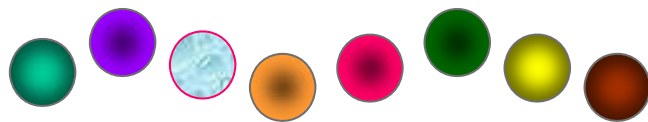
2. Basic selection

- Questionnaires (motivation, availability, ...)
- Tests on taste/odour stimuli recognition, thresholds, memory and colour blindness

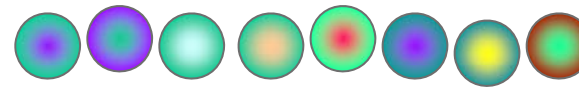
3. Task oriented selection

- Discriminative tests
- Linguistic abilities

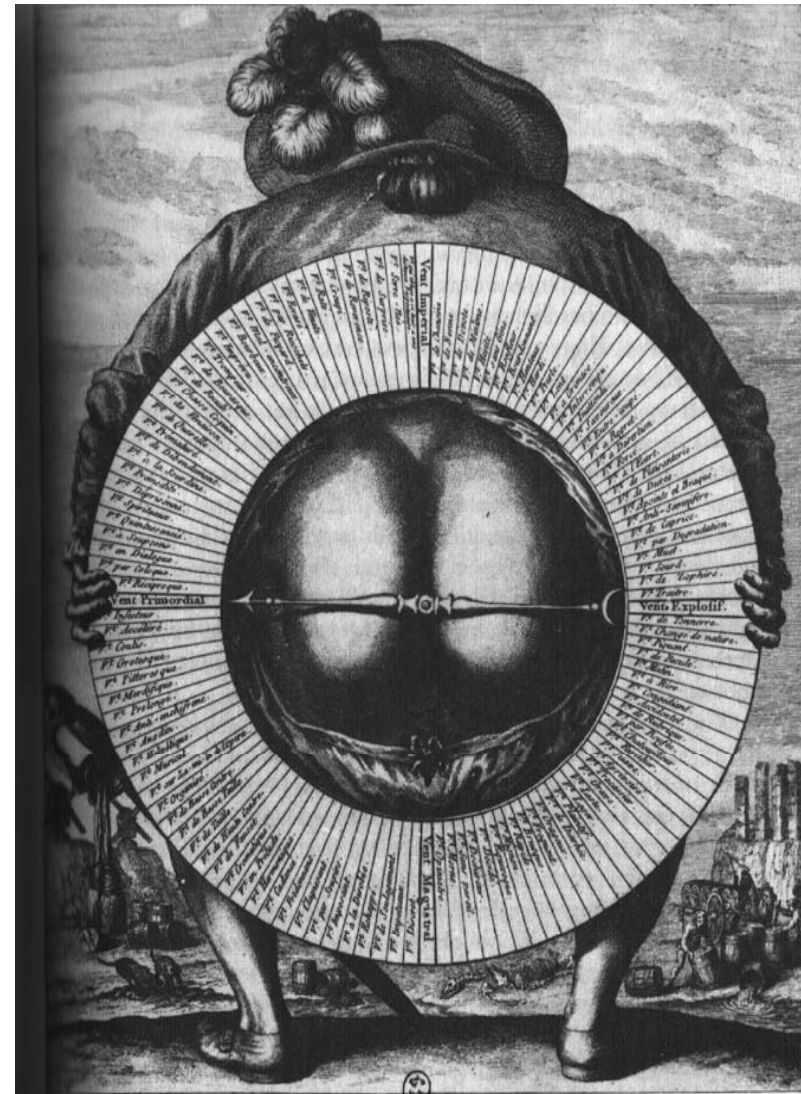
4. Training for a descriptive panel

- Discriminative tests
- Development of sensory descriptors
- Reference materials
- Training on intensity scale / repeatability

Eksempler på ordforråd

- [Wine Aroma Wheel](#)
- Tunfisk
- Vandkvalitet
- Referencer:
- [Le Nez du Vin](#)
- Den sjove afdeling
- [Vinskribenthjulet](#)

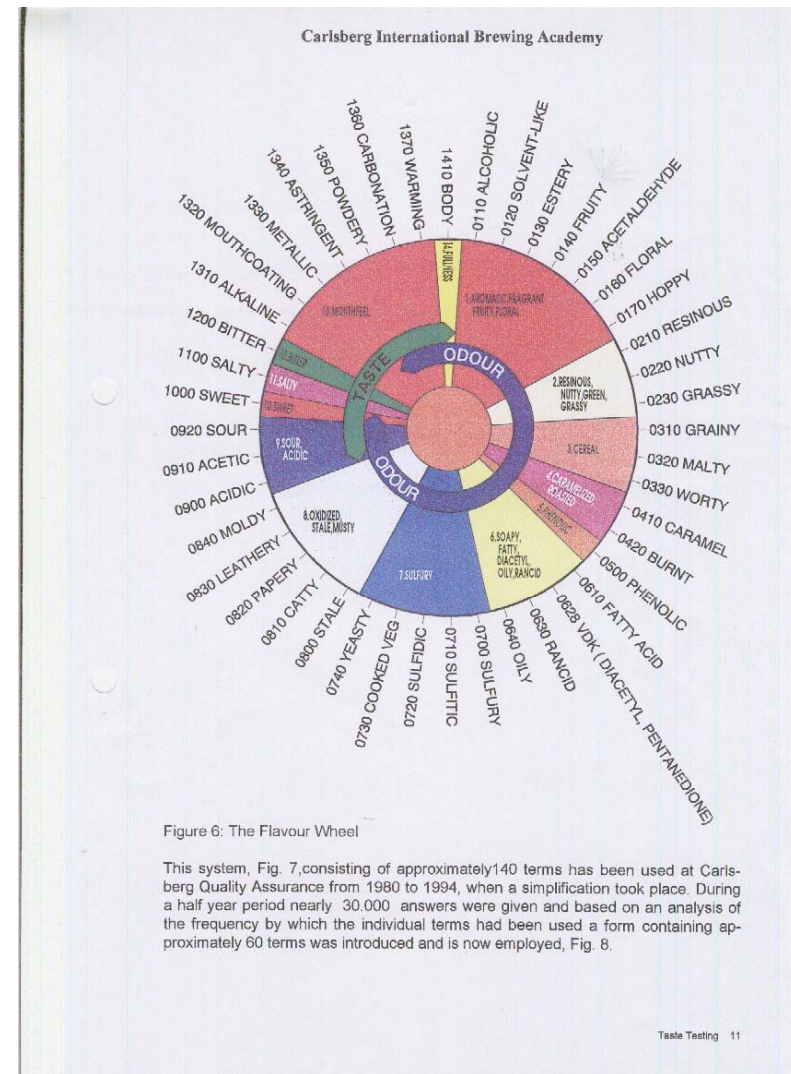

Noble et al. (1987)

De to ølsprog

- Beer Flavor Wheel:
  - Overvejende teknisk
  - En del kemiske forbindelser -
  - En del fokus på smagsfejl
  - Kun "odour", "taste" og mouthfeel
- Det danske Ølsprog
  - Fokus på hverdagssprog
  - Ingen negative ord
  - Udseende, aroma, mundoplevelse

CASE STORY: HVAD SMAGER MÆLK AF? (ISÆR FEDTET)

FRØST, DIJKSTERHUIS, & MARTENS 2001.
Sensory perception of fat in milk.
Food Quality and Preference 12: 327-336.

I: Milk – purpose and products

Investigate the sensory perception of fat in milk: 16 milk products

Experimental Factor	Value of levels	Origin of material or process equipment
Fat content	0,1% 1,3% 3,5%	Organically produced non-homogenised milk (MD-Foods, Slagelse, Denmark)
Thickener	0 0,1%	Alginate FD 155 (Danisco Cultor, Århus, Denmark)
Whitener	0 0,1%	Titanium(IV) dioxide (Lancaster, Eastgate, UK)
Aroma	0 0,075%	Cream Flavouring U33162 (Danisco Cultor, Århus, Denmark)
Homogenisation	0 150 bar	Pilot scale homogeniser

I: Milk – results

Correlation loading biplot

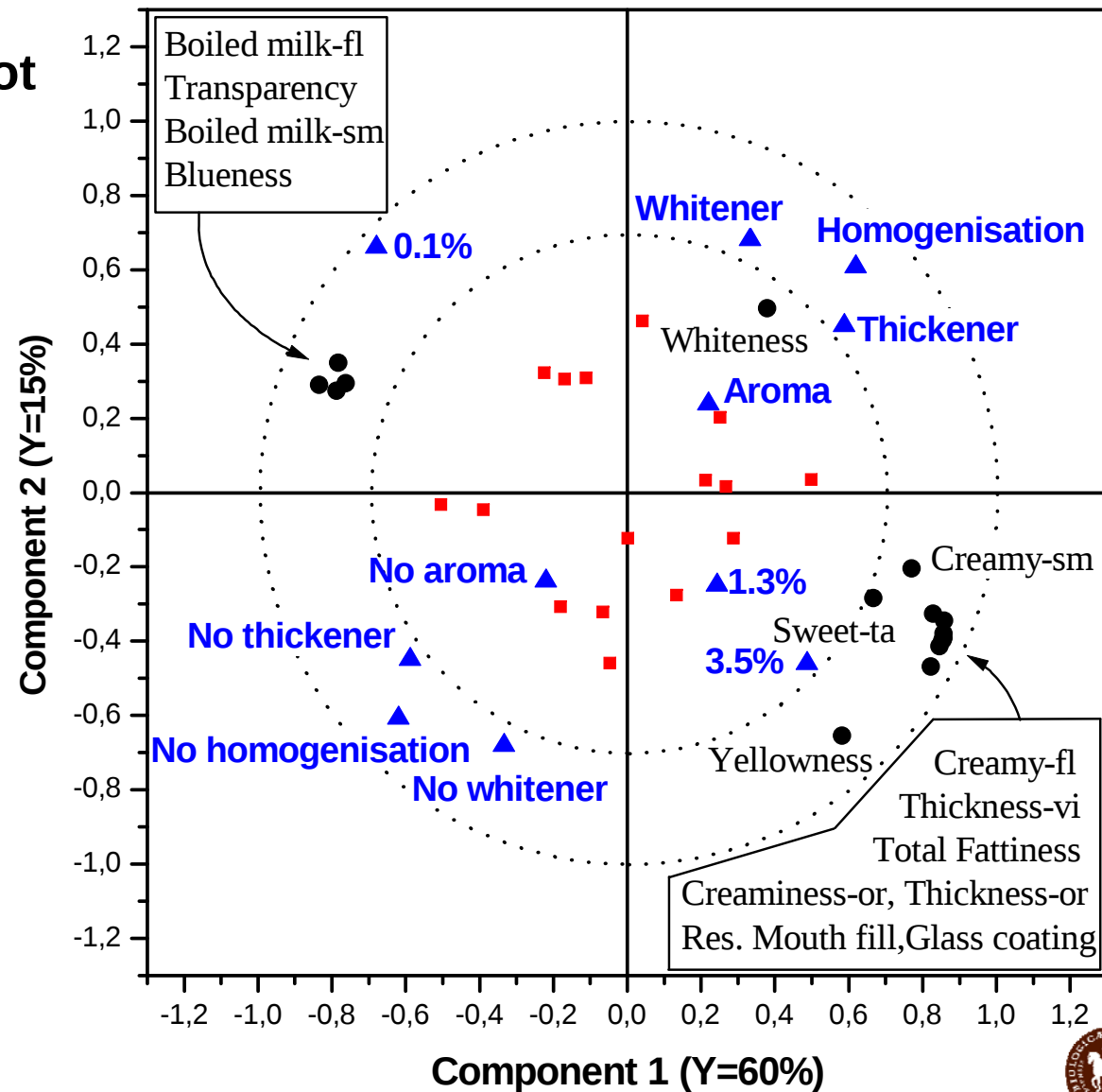
Three groups of
descriptors:

Low fat related

High fat related

Whiteness

📦 Sensory Descriptors,
📦 Factors and 📦 Products.

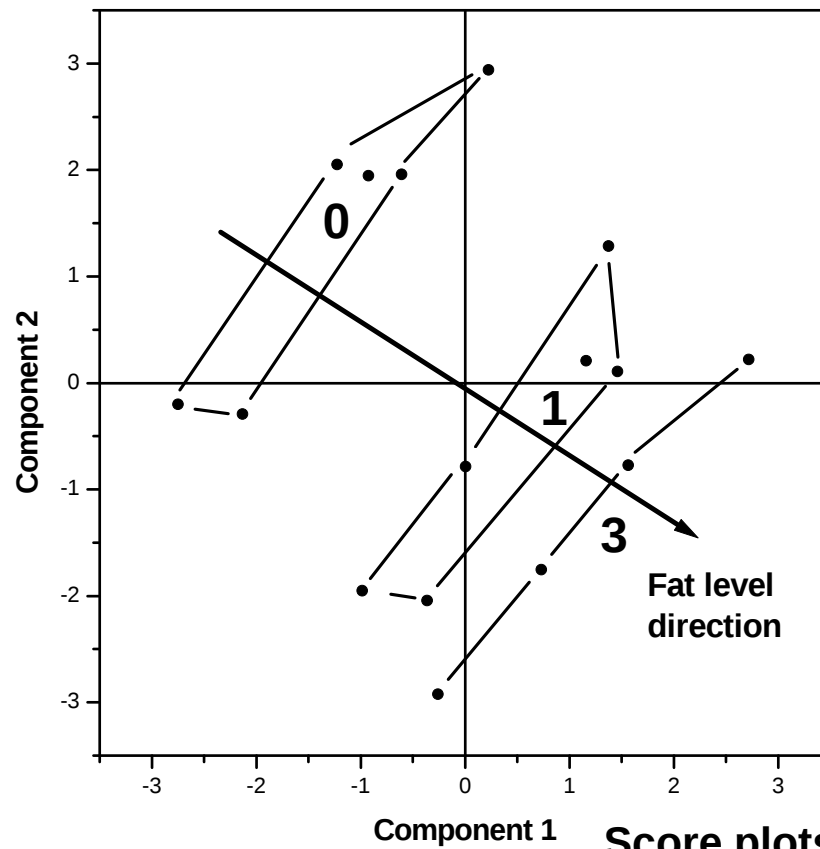
I: Milk – results

Effect of fat level

0.1% (0)

1.3% (1)

3.5% (3)

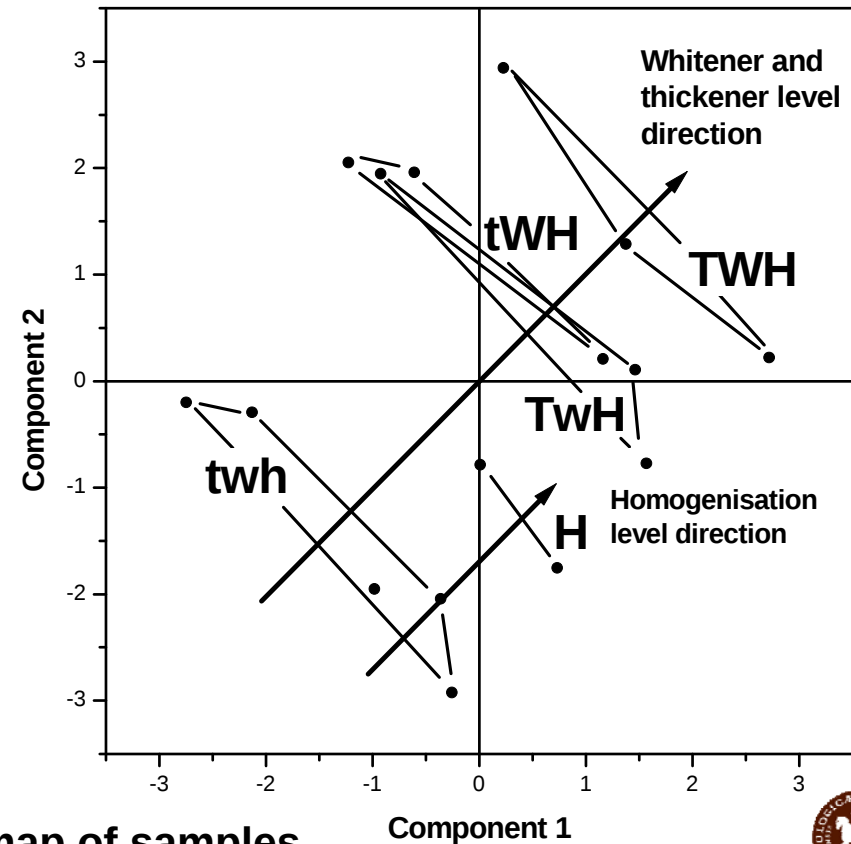

Effect of other factors

Thickener (t/T)

Whitener (w/W)

Homogenisation (h/H)

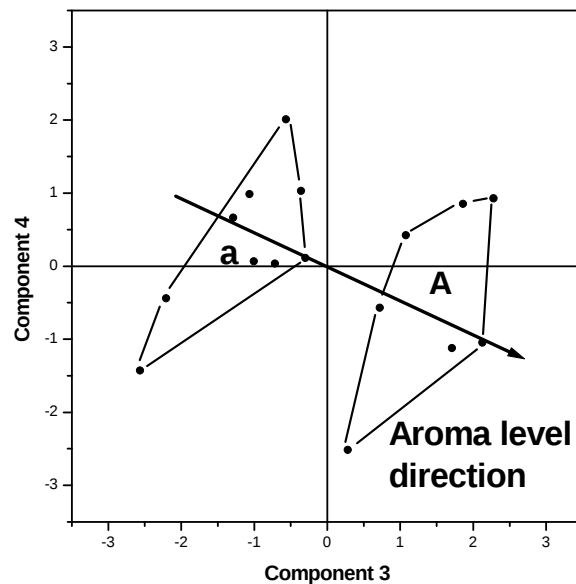

Score plots – map of samples

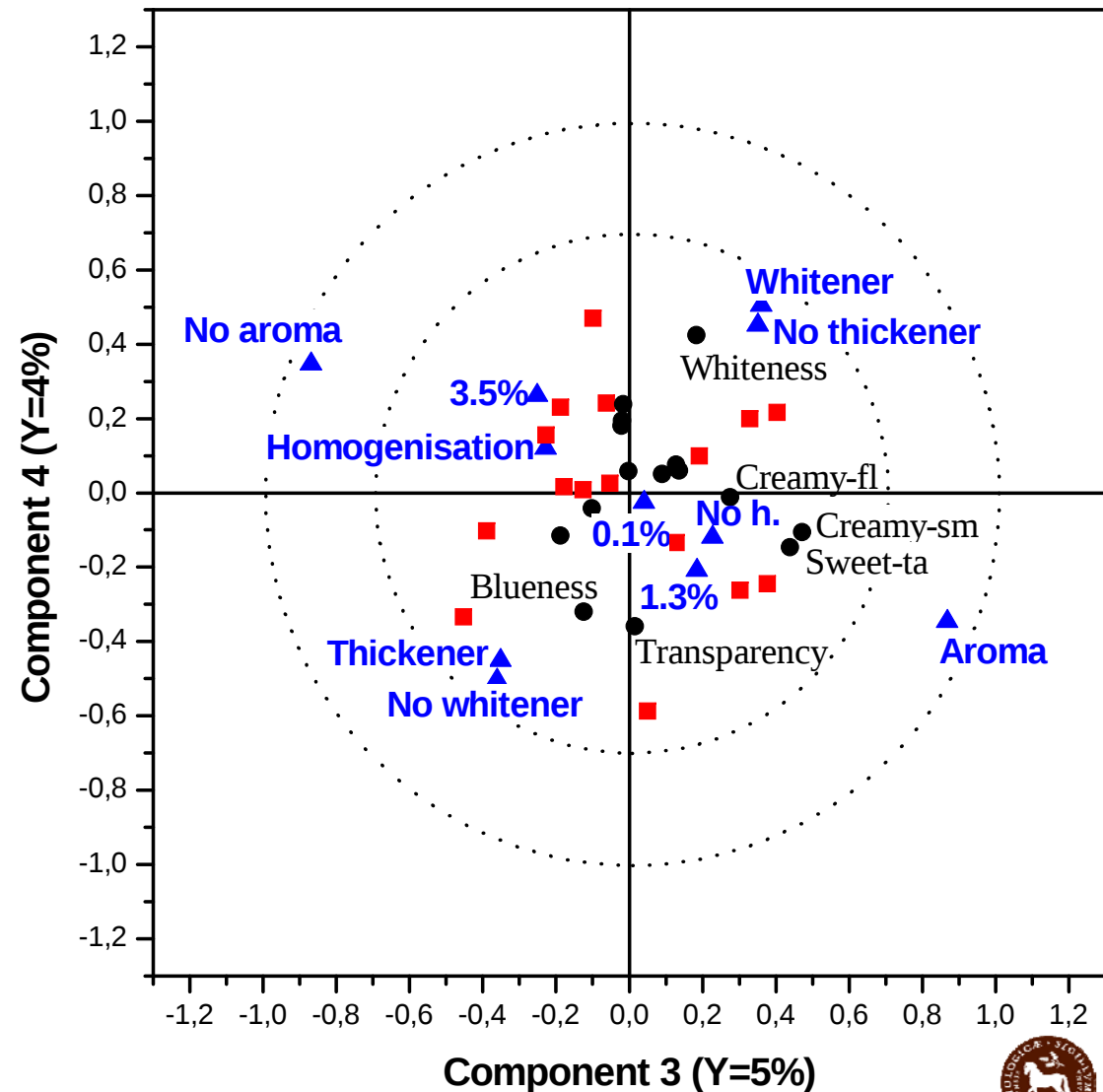
I: Milk – results

Correlation loading plot Component 3 and 4

Effect of aroma (a/A)

📦 Sensory Descriptors,
📦 Factors and 📦 Products.

I: Milk - conclusions

Fat content affects sensory properties related to:

- **Texture/mouthfeel, appearance, taste and flavour/aroma**
- **Fat perception is multimodal**

Fat is not easily substituted

- **Need all chosen additives to approximately substitute 1.3% fat successfully**

Non-linearity of fat sensory properties

- **Likely that there is a critical point for fat level below which properties change drastically**

CASE STORY: HVILKEN SMAG I VIN FORETRÆKKER FORBRUGERNE?

FRØST & NOBLE (2002). Preliminary study of the effect of knowledge and sensory expertise on preferences for red wines. American Journal of Enology and Viticulture 53: 275-284.

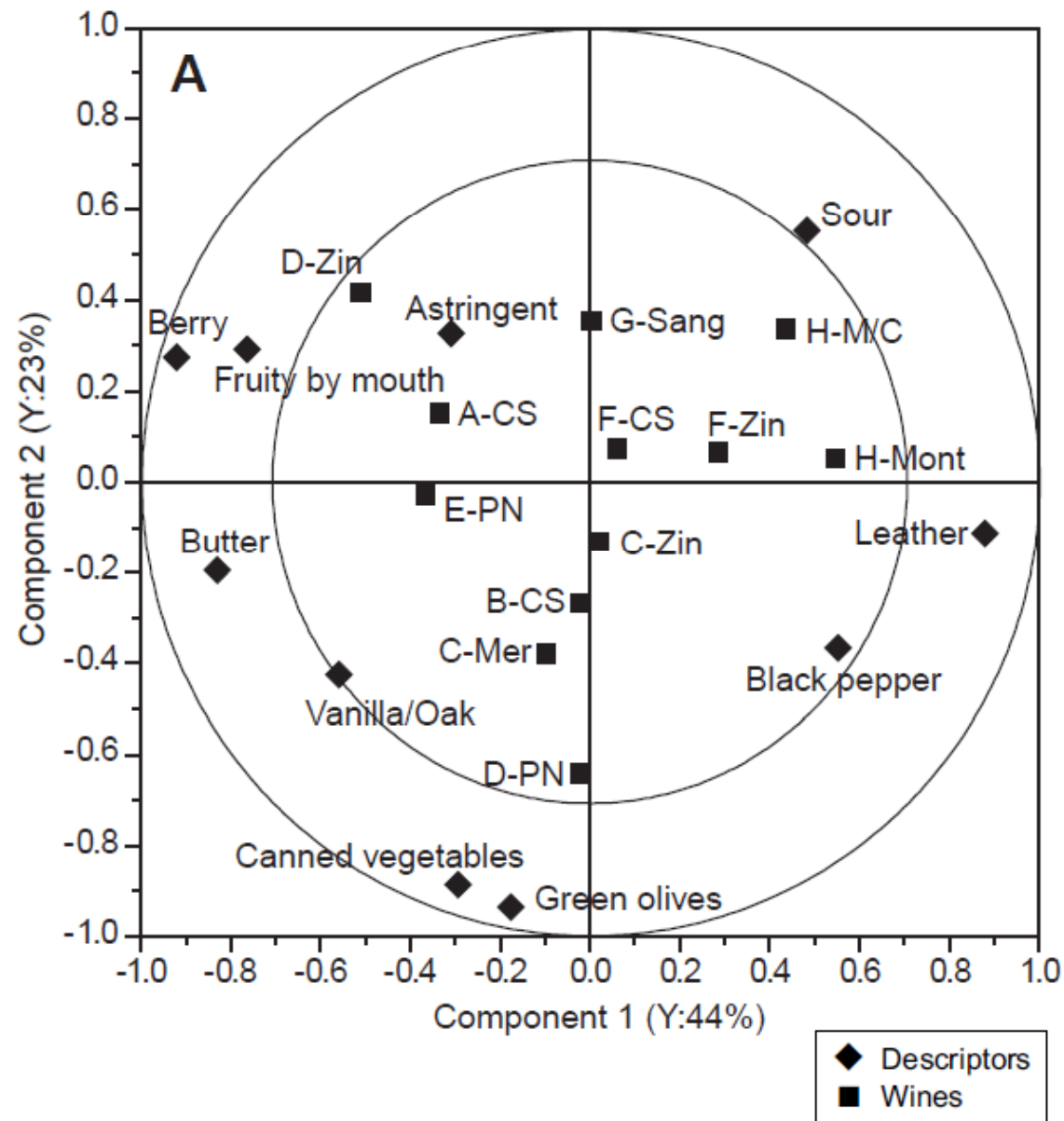
Hvad smager vinene af?

Kort over vine og deskriptorer

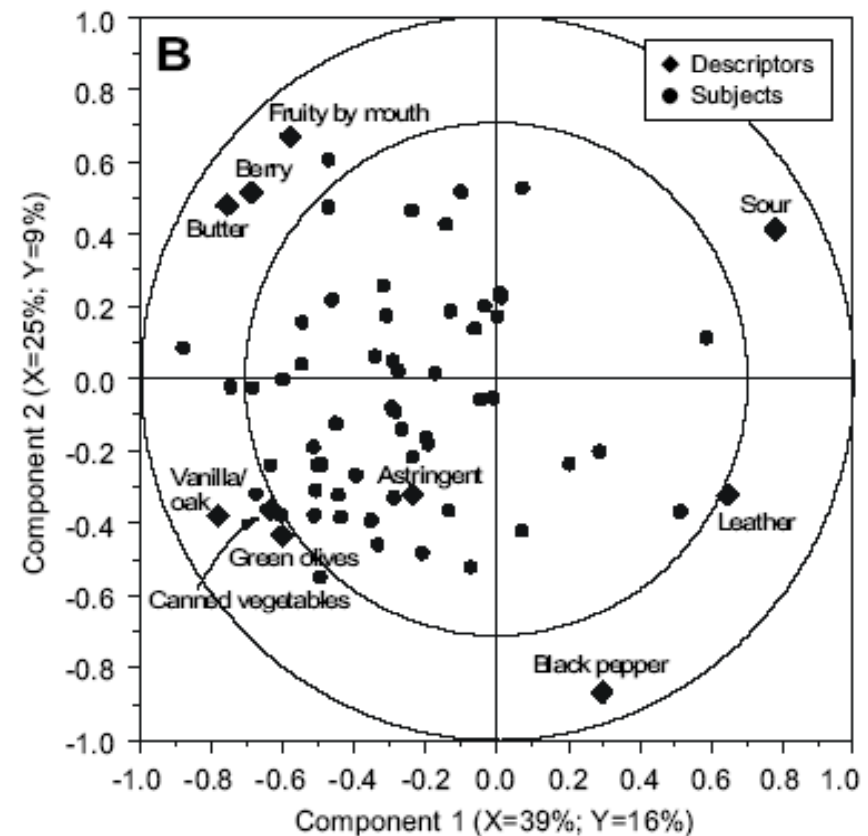
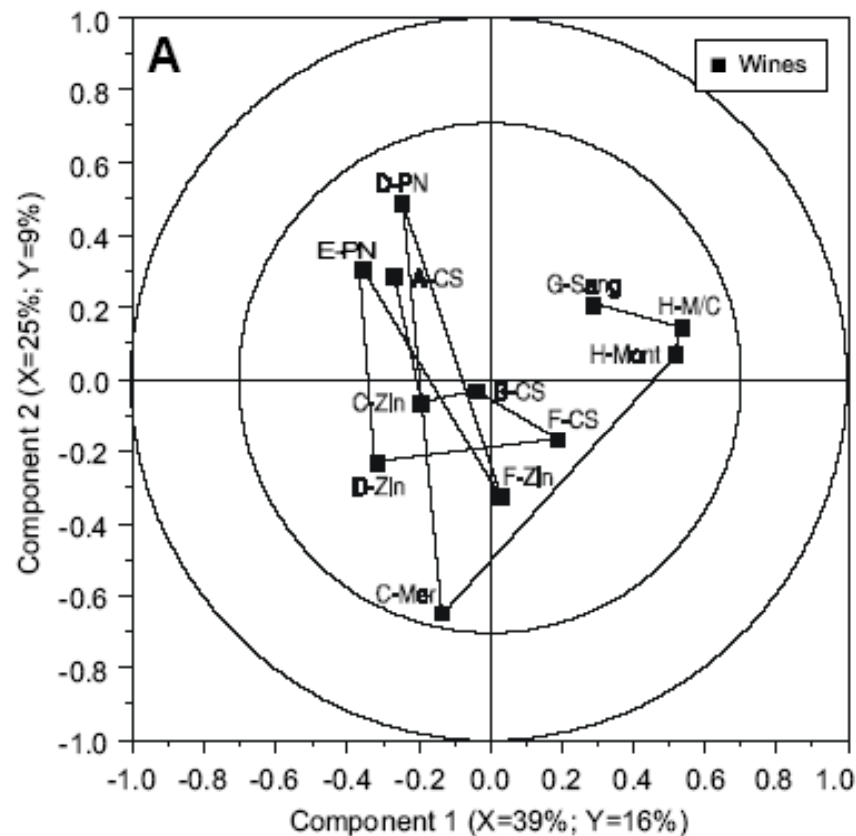
10 Californiske
2 italienske

Trænet panel
12 deltagere
2 gentagelser
Balanceret servering

10 gode deskriptorer

Preference mapping: deskriptiv test (panel) og forbrugeres oplevelse af vin

External preference map. Relation of sensory properties (X-matrix) of wines to subjects liking ratings (Y-matrix). Components 1 and 2 (25% of total variation in Y-matrix). (A) Wines connected in order of preference from A-CS (highest) to G-Sang (lowest). (B) Loadings for descriptors and subjects. Inner and outer circles represent 50 and 100 % explained variance, respectively.

CASE STORY

HVEM KAN LIDE HVILKE ØL?

OG HVORFOR?

MEJLHOLM & MARTENS 2006. Beer identity in Denmark.
Food Quality and Preference 17: 108-115.

SENSORIK I INDUSTRIEN

Important tool in

- *New product development*
- *Brand mapping and positioning*
- *Quality control*

Good Food, Good Life

**TAK FOR JERES
OPMÆRKSOMHED**

